

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету менеджменту

І.Г. Шавкун
« 25 » 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ БІЗНЕС І УПРАВЛІННЯ

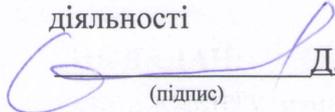
(назва навчальної дисципліни)

блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах спеціальності
підготовки бакалавра
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійної програми Менеджмент міжнародного бізнесу
спеціальності 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління і адміністрування

ВИКЛАДАЧ: Є.В. Маказан, к.е.н., доцент кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри бізнес-адміністрування
і менеджменту зовнішньоекономічної
діяльності

Протокол №_1_ від “_25_”_серпня_2025_р.
Завідувач кафедри бізнес-адміністрування і
менеджменту зовнішньоекономічної
діяльності

Д.Т. Бікулов

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

Викладач: к.е.н., доцент Маказан Євгенія Василівна

E-mail: e.v.makazan@gmail.com

Телефон: (061) 289-41-39 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: бізнес-адміністрування та менеджменту ЗЕД, бй корп. ЗНУ, ауд. 108 (1^й поверх)

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Транснаціональний бізнес і управління» є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи теоретичних знань і практичних навичок щодо закономірностей транснаціоналізації світової економіки, функціонування транснаціональних корпорацій, особливостей їх організації, управління, стратегічного розвитку, фінансової та інноваційної діяльності в умовах глобалізації та посилення міжнародної конкуренції.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Транснаціональний бізнес і управління» є:

- засвоєння теоретичних основ транснаціоналізації світової економіки та економічної природи транснаціональних корпорацій;
- вивчення процесів формування ТНК як результату інтернаціоналізації діяльності фірм;
- аналіз організаційних структур, внутрішньої політики та механізмів управління транснаціональними корпораціями;
- дослідження руху капіталу, продукції та фінансових потоків у системі ТНК;
- опанування основних теорій і моделей прямих зарубіжних інвестицій та діяльності ТНК;
- формування знань щодо стратегічного управління, конкурентних і глобальних стратегій транснаціональних корпорацій;
- вивчення фінансових, інноваційних та технологічних аспектів діяльності ТНК, а також їх ролі у передачі технологій і підприємницького досвіду.

«Транснаціональний бізнес і управління» як компонент освітньо-професійної програми підготовки відповідає таким програмним компетентностям:

- ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК14 Здатність працювати у міжнародному контексті;
- СК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- СК17 Здатність оцінювати масштаби діяльності вітчизняних підприємств на іноземних ринках, прояви впливу міжнародного середовища на функціонування національних та регіональних підприємств, тенденції та перспективи транснаціоналізації світової економіки;
- СК18 Вміння визначати стратегічні пріоритети підприємств на зовнішніх ринках, обирати та застосовувати управлінський інструментарій із врахуванням сучасних систем бізнес-комунікацій.

«Транснаціональний бізнес і управління» як компонент освітньо-професійної програми підготовки забезпечує такі програмні результати навчання (ПРН):

- РН3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;
- РН6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
- РН19 Вміти формувати цілі функціонування міжнародних організацій, визначати місію та цілі міжнародної діяльності, організувати їх реалізацію, планувати виробничу діяльність, управляти процесами прийняття управлінських рішень у міжнародному бізнесі.

Курс «Транснаціональний бізнес і управління» забезпечує поєднання фундаментальних теоретичних знань із практичними підходами та інструментами прийняття управлінських рішень у сфері діяльності транснаціональних корпорацій, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку глобальної економіки, міжнародних ринків і конкурентного середовища.

Курс дає можливість:

- сформувати ґрунтовні знання щодо сутності, форм і механізмів транснаціонального бізнесу;
- оволодіти навичками аналізу діяльності транснаціональних корпорацій у глобальному економічному середовищі;

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

- застосовувати теорії, моделі та методи управління міжнародною та транснаціональною діяльністю підприємств;
- розробляти та оцінювати стратегії розвитку ТНК з урахуванням конкурентних, фінансових та інноваційних факторів;
- аналізувати роль ТНК у міжнародному русі капіталу, передачі технологій та формуванні інноваційного потенціалу країн;
- підготуватися до професійної діяльності у сфері міжнародного бізнесу, стратегічного та фінансового менеджменту, зовнішньоекономічної діяльності, а також аналітичної й консалтингової роботи.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): Ризик-менеджмент та страхування в міжнародному бізнесі, Управління сталим розвитком підприємства, Планування та прогнозування діяльності міжнародних компаній, Інфраструктурне забезпечення міжнародного бізнесу, Міжнародна логістична діяльність, Виробнича практика, Кваліфікаційна робота бакалавра.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	5 -й	5 -й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	28 год.	8 год.
Практичні заняття	28 год.	6 год.
Самостійна робота	94 год.	136 год.
Консультації	Консультації: щопонеділка 16:00 - очний формат: 108 кабінет 6 навчальний корпус, кафедра бізнес-адміністрування та менеджменту ЗЕД - дистанційний формат: Zoom meeting ID 932 699 6600 Passcode: 437996	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2415	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності / результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
Компетентності		
ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу	- лекції з менеджменту та міжнародного бізнесу; - аналіз кейсів ТНК; - групові обговорення	- тести; - аналітичні завдання; - усні відповіді, презентації
ЗК14 Здатність працювати у міжнародному контексті	- рольові ігри: міжнародні переговори, вихід на ринок; - аналіз фінансових та стратегічних кейсів ТНК; - семінари з мультикультурних аспектів	- презентації проектів; - письмові завдання; - оцінювання участі у груповій роботі
СК2 Здатність аналізувати результати	- аналіз фінансових та виробничих показників ТНК;	- аналітичні звіти та презентації; - розрахункові завдання;

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища	<ul style="list-style-type: none"> - порівняльні кейси міжнародних компаній; - розбір стратегічних рішень 	- тестування з аналітики
СК17 Здатність оцінювати масштаби діяльності вітчизняних підприємств на іноземних ринках, прояви впливу міжнародного середовища на функціонування національних та регіональних підприємств, тенденції та перспективи транснаціоналізації світової економіки	<ul style="list-style-type: none"> - порівняння стратегій ТНК на різних ринках; - проектні роботи з оцінки масштабів діяльності - обговорення глобальних тенденцій 	<ul style="list-style-type: none"> - презентації проектів; - аналітичні письмові роботи; - участь у дискусіях
СК18 Вміння визначати стратегічні пріоритети підприємств на зовнішніх ринках, обирати та застосовувати управлінський інструментарій із врахуванням сучасних систем бізнес-комунікацій	<ul style="list-style-type: none"> - семінари з міжнародного стратегічного менеджменту; - рольові ігри з прийняття управлінських рішень; - проектна робота з планування виходу на ринок 	<ul style="list-style-type: none"> - презентації стратегічних рішень; - письмові аналітичні завдання; - усне обґрунтування прийнятих рішень
програмні результати навчання:		
РН3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	<ul style="list-style-type: none"> - лекції та семінари; - кейс-стаді на прикладі ТНК; - групові обговорення 	<ul style="list-style-type: none"> - тести; - аналітичні завдання; - презентації
РН6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень	<ul style="list-style-type: none"> - практичні заняття з аналізу фінансових та стратегічних показників; - робота з відкритими даними ТНК; - проекти з прогнозування та оцінки ринку 	<ul style="list-style-type: none"> - розрахункові завдання; - аналітичні звіти; - захист проектів
РН19 Вміти формувати цілі функціонування міжнародних організацій, визначати місію та цілі міжнародної діяльності, організувати їх реалізацію, планувати виробничу діяльність, управляти процесами прийняття управлінських рішень у міжнародному бізнесі	<ul style="list-style-type: none"> - семінари з міжнародного менеджменту; - проектні роботи з розробки бізнес-стратегій; - рольові ігри з прийняття рішень 	<ul style="list-style-type: none"> - презентації проектів; - усне обґрунтування рішень; - письмові аналітичні роботи

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи транснаціоналізації та транснаціональних корпорацій

Тема 1. Особливості сучасного етапу транснаціоналізації світової економіки

Економічний глобалізм і процеси інтернаціоналізації. Етапи інтернаціоналізації та дуалістична концепція інтернаціонального процесу. Суть і основні риси транснаціоналізації. Визначення ТНК та їх роль в міжнародному бізнесі.

Роль міжнародних торговельних угод і економічних блоків. Геополітичні ризики та їх вплив на глобальні корпорації. Тенденції інтернаціоналізації малих та середніх підприємств. Взаємозв'язок фінансових потоків та глобальної експансії ТНК. Соціально-економічний вплив ТНК на країни перебування. Механізми адаптації бізнес-моделей до різних економічних середовищ.

Тема 2. Економічна природа ТНК

Система, ознаки і суть ТНК. Економічні критерії ТНК, зміст кількісно-якісних характеристик. Причини виникнення та розвитку ТНК. Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня.

Взаємозв'язок структури ТНК і міжнародного масштабування. Порівняння рентабельності національних і транснаціональних корпорацій. Фінансові та економічні критерії оцінки ефективності ТНК. Роль інновацій та технологій у формуванні економічної природи ТНК. Механізми контролю ризиків у міжнародних корпораціях. Державне регулювання ТНК і його вплив на економічну ефективність. Вплив глобальних економічних криз на діяльність ТНК.

Змістовий модуль 2. Формування та організація діяльності транснаціональних корпорацій

Тема 3. Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації фірми

Стадійність інтернаціоналізаційного процесу. Модель Х. Перлмуттера. Мотиви і завдання початкового етапу інтернаціоналізації. Вибір форм виходу на зарубіжні ринки. Локальна ринкова експансія як проміжний етап у формуванні ТНК. Умови та зміст транснаціональної фази інтернаціоналізації фірми.

Вплив культурних та соціальних факторів на інтернаціоналізацію. Стратегії формування альянсів та партнерств. Оцінка ризиків виходу на нові ринки. Використання маркетингових досліджень для обґрунтування рішень. Стандартизація процесів та продуктів у глобальному масштабі. Планування локальних філій у міжнародному контексті. Вплив державної політики на процес інтернаціоналізації.

Тема 4. Структура, організація та внутрішня політика ТНК

Основні структури та форми організації ТНК. Порівняльна характеристика організаційних структур управління. Критерії вибору структури управління ТНК Сітьові структури ТНК. Внутрішня та соціальна політика ТНК. Поняття філософії корпорації.

Координація діяльності між філіями та головним офісом. Інтеграція корпоративної культури у міжнародних філіях. Політика мотивації та компенсацій для глобальної команди. Управління людськими ресурсами в міжнародному контексті. Впровадження етичних стандартів та КСВ. Використання ІТ-систем для глобального управління. Значення внутрішніх комунікацій для стратегічної цілісності ТНК.

Тема 5. Рух капіталу та продукції в системі ТНК

Переміщення продукції в системі ТНК. Горизонтальна та вертикальна інтеграція. Транснаціональний капітал як нова сила світової економіки. Вибір джерел фінансування для ТНК.

Міжнародна логістика та управління ланцюгами постачання. Визначення оптимальних каналів збуту. Використання трансфертних цін у податковому плануванні. Методи оцінки ефективності інтеграції. Управління валютними ризиками у міжнародних операціях. Роль фінансових інститутів у підтримці ТНК. Ризики та обмеження глобальної експансії продукції.

Змістовий модуль 3. Економічні моделі, інвестиції та стратегії розвитку ТНК

Тема 6. Основні теорії та моделі прямих зарубіжних інвестицій та ТНК

Теорії прямих зарубіжних інвестицій. Теорія руху капіталу. Теорія ринкових імперфекцій. Моделі та теорії ТНК. Теорія інтерналізації. Еклектична модель міжнародного виробництва OLI. Динамічна модель конкурентних переваг країн.

Оцінка ризиків прямих інвестицій у різних країнах. Використання теорії інтерналізації для оптимізації ресурсів. Порівняння класичних та сучасних моделей ТНК. Стратегії управління міжнародними інвестиціями. Аналіз переваг і недоліків різних інвестиційних моделей. Використання OLI для стратегічного планування. Вплив глобальної конкуренції на інвестиційні рішення.

Тема 7. Економічні основи діяльності ТНК

Суть і переваги інтерналізації. Правило інтерналізації. Фактори і перспективи інтерналізаційних процесів у ТНК.

Економічні моделі вибору транснаціональної діяльності. Метод Хірша.

Оцінка економічної ефективності інтерналізації. Вплив масштабу операцій на фінансові результати ТНК. Методи оптимізації міжнародної діяльності. Стратегічні наслідки концентрації та диверсифікації. Інтеграція фінансового та стратегічного планування. Вплив глобальних економічних змін на інтерналізаційні процеси. Розробка моделей управління транснаціональною діяльністю.

Тема 8. Формування та реалізація стратегій ТНК

Особливості стратегічного менеджменту для ТНК. Стратегія ТНК і конкурентні переваги. Аналіз потенціалу інтернаціональної корпоративної стратегії ТНК. SWOT-аналіз у розробці стратегій ТНК. Конкурентні стратегії ТНК. Глобальні конкурентні сили. Глобальні стратегії та умови їх використання. Стратегія багатонаціональної диверсифікації. Стратегії диверсифікації і синергізм. Стратегії транснаціоналізації.

Використання PESTEL-аналізу для стратегічного планування. Розробка стратегій виходу на нові ринки. Управління ризиками глобальної конкуренції. Використання КРІ для оцінки ефективності стратегії. Інтеграція локальних та глобальних стратегій. Оцінка синергетичного ефекту диверсифікації. Моніторинг та корекція стратегій у динамічному середовищі.

Змістовий модуль 4. Фінансово-інноваційні аспекти діяльності транснаціональних корпорацій

Тема 9. Фінанси транснаціональних корпорацій

Оцінка середовища фінансової діяльності ТНК. Внутрішня фінансова структура ТНК. Теорія Модільяні-Міллера. Особливості фінансового менеджменту та бухгалтерського обліку ТНК. Взаємодія ТНК зі світовими інститутами.

Управління оборотним капіталом. Використання міжнародних фінансових інструментів. Планування інвестиційної діяльності на глобальному рівні. Стратегії мінімізації податкових ризиків. Роль кредитування та залучення капіталу. Аналіз фінансової стабільності у кризові періоди. Вплив світових фінансових ринків на внутрішню фінансову структуру.

Тема 10. ТНК і їх роль у передачі технологій та підприємницького досвіду

Технологія як фактор економічного зростання. Інноваційна стратегія ТНК. ТНК і наукомісткий експорт. Передача інновацій у країни, що розвиваються. Основні методи передачі підприємницького досвіду в системі ТНК.

Методи інтеграції інноваційних технологій у міжнародну діяльність. Оцінка ефективності наукомісткого експорту. Використання франчайзингу та ліцензування для передачі технологій. Міжнародне співробітництво у сфері НДДКР. Роль ТНК у формуванні стартап-екосистем у країнах, що розвиваються. Управління знаннями та ноу-хау у глобальних структурах. Вплив корпоративних інновацій на конкурентоспроможність національних ринків.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1 -2	Тема 1. Особливості сучасного етапу транснаціоналізації світової економіки Економічний глобалізм і процеси інтернаціоналізації. Етапи інтернаціоналізації та дуалістична концепція інтернаціонального процесу. Суть і основні риси транснаціоналізації. Визначення ТНК та їх роль в міжнародному бізнесі.	4	1	щотижня
Практичне заняття 1-2	Тема 1. Особливості сучасного етапу транснаціоналізації світової економіки Обрати одну транснаціональну корпорацію. Завдання: 1. Зібрати інформацію про її історію, місію, цілі та географію діяльності. 2. Визначити основні структурні елементи компанії (материнська компанія, філії, дочірні підприємства). 3. Проаналізувати переваги й недоліки обраної структури для міжнародної діяльності. Підготувати презентацію (8–10 слайдів) із висновками.	4	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 1. Особливості сучасного етапу транснаціоналізації світової економіки Роль міжнародних торговельних угод і економічних блоків. Геополітичні ризики та їх вплив на глобальні корпорації. Тенденції інтернаціоналізації малих та	10	14	щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	середніх підприємств. Взаємозв'язок фінансових потоків та глобальної експансії ТНК. Соціально-економічний вплив ТНК на країни перебування. Механізми адаптації бізнес-моделей до різних економічних середовищ.			
Лекція 3-4	Тема 2. Економічна природа ТНК Система, ознаки і суть ТНК. Економічні критерії ТНК, зміст кількісно-якісних характеристик. Причини виникнення та розвитку ТНК. Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня.	4	1	щотижня
Практичне заняття 3-4	Тема 2. Економічна природа ТНК Обрати одну транснаціональну корпорацію (Nestlé, Apple, Toyota, Samsung, Unilever, Procter & Gamble або іншу за вибором) та на основі відкритих джерел здійснити її аналіз. Завдання: 1. Охарактеризувати економічну сутність обраної ТНК, визначивши сферу діяльності, масштаби міжнародної присутності та її місце у глобальній економіці. 2. Визначити основні ознаки та критерії віднесення компанії до ТНК, використовуючи кількісні (географія діяльності, частка закордонних операцій) і якісні показники. 3. Проаналізувати причини виникнення та фактори розвитку ТНК, з урахуванням процесів інтернаціоналізації та глобалізації бізнесу.	4	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 2. Економічна природа ТНК Взаємозв'язок структури ТНК і міжнародного масштабування. Порівняння рентабельності національних і транснаціональних корпорацій. Фінансові та економічні критерії оцінки ефективності ТНК. Роль інновацій та технологій у формуванні економічної природи ТНК. Механізми контролю ризиків у міжнародних корпораціях. Державне регулювання ТНК і його вплив на економічну ефективність. Вплив глобальних економічних криз на діяльність ТНК.	10	14	щотижня
Лекція 5	Тема 3. Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації фірми Стадійність інтернаціоналізаційного процесу. Модель Х. Перлмуттера. Мотиви і завдання початкового етапу інтернаціоналізації. Вибір форм виходу на зарубіжні ринки. Локальна ринкова експансія як проміжний етап у формуванні ТНК. Умови та зміст транснаціональної фази інтернаціоналізації фірми.	2	1	щотижня
Практичне заняття 5	Тема 3. Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації фірми Обрати міжнародну компанію (що вже є ТНК або перебуває на етапі активної інтернаціоналізації) та проаналізувати етапи її виходу на зовнішні ринки. Завдання: 1. Охарактеризувати стадії інтернаціоналізаційного розвитку фірми, визначивши послідовність переходу від національної до транснаціональної форми діяльності. 2. Проаналізувати модель інтернаціоналізації Х. Перлмуттера, визначивши, яка управлінська орієнтація (етноцентрична, поліцентрична, регіоцентрична або геоцентрична) притаманна компанії на різних етапах розвитку. 3. Визначити мотиви та цілі виходу компанії на зарубіжні ринки, з урахуванням економічних,	2	0,5	щотижня

	<p>стратегічних і конкурентних факторів.</p> <p>4. Проаналізувати форми виходу на міжнародні ринки, які використовувала компанія (експорт, ліцензування, франчайзинг, спільні підприємства, прямі іноземні інвестиції).</p> <p>5. Зробити висновок щодо формування транснаціональної фази інтернаціоналізації, оцінивши трансформацію управління та стратегії фірми в процесі становлення ТНК.</p>			
Самостійна робота	<p>Тема 3. Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації фірми</p> <p>Вплив культурних та соціальних факторів на інтернаціоналізацію. Стратегії формування альянсів та партнерств. Оцінка ризиків виходу на нові ринки. Використання маркетингових досліджень для обґрунтування рішень. Стандартизація процесів та продуктів у глобальному масштабі. Планування локальних філій у міжнародному контексті. Вплив державної політики на процес інтернаціоналізації.</p>	10	14	<i>щотижня</i>
Лекція 6	<p>Тема 4. Структура, організація та внутрішня політика ТНК</p> <p>Основні структури та форми організації ТНК. Порівняльна характеристика організаційних структур управління. Критерії вибору структури управління ТНК Сітьові структури ТНК. Внутрішня та соціальна політика ТНК. Поняття філософії корпорації.</p>	4	1	<i>щотижня</i>
Практичне заняття 6	<p>Тема 4. Структура, організація та внутрішня політика ТНК</p> <p>Дослідити три типи організаційних моделей ТНК: глобальну, мультинаціональну, транскордонну.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити приклади компаній, які застосовують кожен тип організації. 2. Побудувати порівняльну таблицю переваг і недоліків кожної моделі. 3. Обрати конкретну ТНК і визначити, яка модель управління в ній реалізована. 4. Запропонувати рекомендації щодо вдосконалення її організаційної структури. 	4	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	<p>Тема 4. Структура, організація та внутрішня політика ТНК</p> <p>Координація діяльності між філіями та головним офісом. Інтеграція корпоративної культури у міжнародних філіях. Політика мотивації та компенсацій для глобальної команди. Управління людськими ресурсами в міжнародному контексті. Впровадження етичних стандартів та КСВ. Використання ІТ-систем для глобального управління. Значення внутрішніх комунікацій для стратегічної цілісності ТНК.</p>	10	14	
Лекція 7	<p>Тема 5. Рух капіталу та продукції в системі ТНК</p> <p>Переміщення продукції в системі ТНК. Горизонтальна та вертикальна інтеграція. Транснаціональний капітал як нова сила світової економіки. Вибір джерел фінансування для ТНК.</p>	2	1	<i>щотижня</i>
Практичне заняття 7	<p>Тема 5. Рух капіталу та продукції в системі ТНК</p> <p>Обрати одну транснаціональну корпорацію та на основі відкритих джерел здійснити її аналіз.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати механізми переміщення продукції в системі ТНК, визначивши роль дочірніх компаній, філій і виробничих підрозділів у міжнародних ланцюгах створення вартості. 	2	0,5	<i>щотижня</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>2. Проаналізувати форми горизонтальної та вертикальної інтеграції, які використовує обрана ТНК, та оцінити їх вплив на ефективність міжнародної діяльності.</p> <p>3. Дослідити форми та канали руху капіталу в межах ТНК, включаючи прямі інвестиції, внутрішньокорпоративні трансфери та фінансування дочірніх структур.</p> <p>4. Проаналізувати політику внутрішньокорпоративного ціноутворення та трансфертні ціни, визначивши їх роль у розподілі прибутку та оптимізації витрат.</p> <p>5. Оцінити ризики та обмеження руху капіталу і продукції, а також визначити джерела фінансування діяльності ТНК та напрями їх мінімізації.</p>			
Самостійна робота	<p>Тема 5. Рух капіталу та продукції в системі ТНК Міжнародна логістика та управління ланцюгами постачання. Визначення оптимальних каналів збуту. Використання трансфертних цін у податковому плануванні. Методи оцінки ефективності інтеграції. Управління валютними ризиками у міжнародних операціях. Роль фінансових інститутів у підтримці ТНК. Ризики та обмеження глобальної експансії продукції.</p>	9	14	щотижня
Лекція 8	<p>Тема 6. Основні теорії та моделі прямих зарубіжних інвестицій та ТНК Теорії прямих зарубіжних інвестицій. Теорія руху капіталу. Теорія ринкових імперфекцій. Моделі та теорії ТНК. Теорія інтерналізації. Еклектична модель міжнародного виробництва OLI. Динамічна модель конкурентних переваг країн.</p>	4	1	щотижня
Практичне заняття 8	<p>Тема 6. Основні теорії та моделі прямих зарубіжних інвестицій та ТНК Компанія TechGlobal – транснаціональна корпорація, що виробляє електроніку. Працює у Польщі, В'єтнамі, Мексиці та Індії. За останні 5 років компанія відкрила завод у Польщі, створила спільне підприємство у В'єтнамі, запустила франшизи у Мексиці та інвестувала в стартапи в Індії.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте тип інвестицій у кожній країні: прямі, спільні підприємства, франчайзинг, венчурні. 2. Поясніть, чому компанія обрала саме ці країни (коротко про мотиви). 3. Опишіть, які активи компанія контролює сама, а які – через партнерів. 4. Проведіть короткий аналіз ринку кожної країни за моделлю OLI: володіння (Ownership), місце (Location), внутрішній контроль (Internalization). 5. Напишіть короткий висновок, чи успішна стратегія компанії та які переваги вона отримує на міжнародних ринках. 	4	0,5	щотижня
Самостійна робота	<p>Тема 6. Основні теорії та моделі прямих зарубіжних інвестицій та ТНК Оцінка ризиків прямих інвестицій у різних країнах. Використання теорії інтерналізації для оптимізації ресурсів. Порівняння класичних та сучасних моделей ТНК. Стратегії управління міжнародними інвестиціями. Аналіз переваг і недоліків різних інвестиційних моделей. Використання OLI для стратегічного планування. Вплив глобальної конкуренції на інвестиційні рішення.</p>	9	14	щотижня

Лекція 9	<p>Тема 7. Економічні основи діяльності ТНК Суть і переваги інтерналізації. Правило інтерналізації. Фактори і перспективи інтерналізаційних процесів у ТНК. Економічні моделі вибору транснаціональної діяльності. Метод Хірша.</p>	2	0,5	щотижня
Практичне заняття 9	<p>Тема 7. Економічні основи діяльності ТНК Компанія EcoTech, що виробляє еко-технології (сонячні панелі, енергоефективне обладнання), планує вихід на міжнародні ринки. Вона розглядає три країни для експансії: - Німеччина – високий рівень технологій, стабільний ринок, високі витрати на виробництво; - Індія – швидкозростаючий ринок, дешевша робоча сила, нестабільна регуляторна база; - Бразилія – середній рівень технологій, потреба у зелених технологіях, середні витрати на виробництво. Компанія вирішує застосувати правило інтерналізації та метод Хірша для обґрунтування вибору форми виходу на ці ринки. Завдання: 1. Проаналізувати переваги та обмеження інтерналізації для EcoTech на кожному ринку. 2. Визначити фактори, які впливають на вибір форми міжнародної діяльності (власне виробництво, спільне підприємство, ліцензування, франчайзинг). 3. Застосувати метод Хірша для оцінки вигідності контролю над діяльністю в кожній країні. 4. Обґрунтувати оптимальну форму інтерналізації для кожного ринку. 5. Підготувати короткий аналітичний висновок (3–5 речень) про перспективи розвитку інтерналізаційних процесів компанії EcoTech.</p>	2	0,5	щотижня
Самостійна робота	<p>Тема 7. Економічні основи діяльності ТНК Оцінка економічної ефективності інтерналізації. Вплив масштабу операцій на фінансові результати ТНК. Методи оптимізації міжнародної діяльності. Стратегічні наслідки концентрації та диверсифікації. Інтеграція фінансового та стратегічного планування. Вплив глобальних економічних змін на інтерналізаційні процеси. Розробка моделей управління транснаціональною діяльністю.</p>	9	13	щотижня
Лекція 10	<p>Тема 8. Формування та реалізація стратегій ТНК Особливості стратегічного менеджменту для ТНК. Стратегія ТНК і конкурентні переваги. Аналіз потенціалу інтернаціональної корпоративної стратегії ТНК. SWOT-аналіз у розробці стратегій ТНК. Конкурентні стратегії ТНК. Глобальні конкурентні сили. Глобальні стратегії та умови їх використання. Стратегія багатонаціональної диверсифікації. Стратегії диверсифікації і синергізм. Стратегії транснаціоналізації.</p>	4	0,5	щотижня
Практичне заняття 10	<p>Тема 8. Формування та реалізація стратегій ТНК Обрати ТНК, що активно працює на кількох континентах. Завдання: 1. Проаналізувати, які стратегії виходу на зовнішні ринки вона використовувала (експорт, франчайзинг, спільні підприємства, прямі інвестиції тощо). 2. Визначити, які фактори вплинули на вибір цих стратегій. 3. Порівняти дві країни, у які компанія виходила, і</p>	4	0,5	щотижня

	<p>пояснити відмінності у підходах.</p> <p>4. Розробити власну пропозицію щодо виходу компанії на новий ринок (вибір країни, обґрунтування стратегії).</p> <p>5. Підготувати презентацію (8–10 слайдів) із висновками.</p>			
Самостійна робота	<p>Тема 8. Формування та реалізація стратегій ТНК</p> <p>Використання PESTEL-аналізу для стратегічного планування. Розробка стратегій виходу на нові ринки. Управління ризиками глобальної конкуренції. Використання КРІ для оцінки ефективності стратегії. Інтеграція локальних та глобальних стратегій. Оцінка синергетичного ефекту диверсифікації. Моніторинг та корекція стратегій у динамічному середовищі.</p>	9	13	<i>щотижня</i>
Лекція 11-12	<p>Тема 9. Фінанси транснаціональних корпорацій</p> <p>Оцінка середовища фінансової діяльності ТНК. Внутрішня фінансова структура ТНК. Теорія Модільяні-Міллера. Особливості фінансового менеджменту та бухгалтерського обліку ТНК. Взаємодія ТНК зі світовими інститутами.</p>	4	0,5	<i>щотижня</i>
Практичне заняття 11-12	<p>Тема 9. Фінанси транснаціональних корпорацій</p> <p>Обрати будь-яку транснаціональну корпорацію (наприклад: Nestlé, Apple, Toyota, Unilever, Samsung, Procter & Gamble або іншу за власним вибором) та виконати такі завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Охарактеризувати фінансову структуру обраної корпорації - побудову головного офісу, дочірніх компаній і систему контролю за фінансовими потоками. Визначити основні джерела фінансування діяльності корпорації (власний капітал, кредити, інвестиції, прибуток). Проаналізувати політику управління прибутком: напрями його використання, дивідендна політика, реінвестування. Розглянути систему складання консолідованої фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів (IFRS або GAAP). Дослідити валютні ризики, з якими стикається корпорація, та механізми їхнього мінімізації. Визначити принципи та інструменти трансфертного ціноутворення, які застосовуються у вибраній компанії. Проаналізувати систему оподаткування корпорації у країнах її присутності, звертаючи увагу на податкове планування. Оцінити вплив глобальних економічних і фінансових криз на діяльність корпорації. Підготувати аналітичний висновок про фінансову стійкість і конкурентоспроможність обраної ТНК на світовому ринку. 	4	0,5	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	<p>Тема 9. Фінанси транснаціональних корпорацій</p> <p>Управління оборотним капіталом. Використання міжнародних фінансових інструментів. Планування інвестиційної діяльності на глобальному рівні. Стратегії мінімізації податкових ризиків. Роль кредитування та залучення капіталу. Аналіз фінансової стабільності у кризові періоди. Вплив світових фінансових ринків на внутрішню фінансову структуру.</p>	9	13	<i>щотижня</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лекція 13-14	<p>Тема 10. ТНК і їх роль у передачі технологій та підприємницького досвіду Технологія як фактор економічного зростання. Інноваційна стратегія ТНК. ТНК і наукомісткий експорт. Передача інновацій у країни, що розвиваються. Основні методи передачі підприємницького досвіду в системі ТНК.</p>	4	0,5	<i>щотижня</i>
Практичне заняття 13-14	<p>Тема 10. ТНК і їх роль у передачі технологій та підприємницького досвіду Компанія TechGlobal, транснаціональна корпорація з виробництва електроніки, планує передати свої інноваційні технології у дві країни з перехідною економікою: - В'єтнам – розвивається ринок, попит на електроніку зростає, низька технологічна база. - Мексика – середній рівень технологій, наявність промислових кластерів, потреба у сучасних виробничих технологіях. TechGlobal хоче застосувати методи передачі технологій і управлінського досвіду, щоб підвищити конкурентоспроможність локальних виробників. Завдання: 1. Визначити інноваційні технології та ноу-хау, які можуть бути передані TechGlobal у кожну країну. 2. Проаналізувати переваги та ризики передачі технологій у В'єтнам та Мексику. 3. Запропонувати методи передачі технологій та підприємницького досвіду (ліцензування, спільні підприємства, навчальні програми, технологічний трансфер). 4. Оцінити можливий вплив на розвиток місцевого виробництва та інноваційного потенціалу. 5. Підготувати презентацію або аналітичний звіт (5–7 речень) із рекомендаціями щодо оптимальної стратегії передачі технологій.</p>	4	0,5	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	<p>Тема 10. ТНК і їх роль у передачі технологій та підприємницького досвіду Методи інтеграції інноваційних технологій у міжнародну діяльність. Оцінка ефективності наукомісткого експорту. Використання франчайзингу та ліцензування для передачі технологій. Міжнародне співробітництво у сфері НДДКР. Роль ТНК у формуванні стартап-екосистем у країнах, що розвиваються. Управління знаннями та ноу-хау у глобальних структурах. Вплив корпоративних інновацій на конкурентоспроможність національних ринків.</p>	9	13	<i>щотижня</i>
Разом		150	150	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання *	Усього балів
1	2	3	4	5
На початку аудиторного заняття протягом семестру	Бліц-опитування	Проміжний оглядовий зріз знань за темами минулих лекцій і практичних занять (до 10 хвилин): самостійне опрацювання теоретичного (рівень «відтворення» та «розуміння») та	Передбачає надання повних відповідей і доповнень; спонукає здобувачів до систематичної самостійної роботи при підготовці до поточних занять; активізує абстрактне мислення із	-

		практичного (рівень «застосування» та «створення») навчального матеріалу; формат - групові та індивідуальні завдання, обговорення та дискусія.	застосуванням методу аналізу та синтезу; не передбачає бального оцінювання.	
Поточний контроль				
Змістовий модуль 1				
Лекція №1-2	Тестування за змістовим модулем 1	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №1-2.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Економічний глобалізм і процеси інтернаціоналізації. Етапи інтернаціоналізації та дуалістична концепція інтернаціонального процесу. Суть і основні риси транснаціоналізації. Визначення ТНК та їх роль в міжнародному бізнесі. Роль міжнародних торговельних угод і економічних блоків. Геополітичні ризики та їх вплив на глобальні корпорації. Тенденції інтернаціоналізації малих та середніх підприємств. Взаємозв'язок фінансових потоків та глобальної експансії ТНК. Соціально-економічний вплив ТНК на країни перебування. Механізми адаптації бізнес-моделей до різних економічних середовищ.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <p>– незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано);</p> <p>– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме:</p> <p>3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5
Лекція №3-4	Тестування за змістовим модулем 1	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №3-4.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Система, ознаки і суть ТНК. Економічні критерії ТНК, зміст кількісно-якісних характеристик. Причини виникнення та розвитку ТНК. Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня. Взаємозв'язок структури ТНК і міжнародного масштабування. Порівняння рентабельності національних і транснаціональних корпорацій. Фінансові та економічні критерії оцінки ефективності ТНК. Роль інновацій та технологій у формуванні економічної природи ТНК. Механізми контролю ризиків у міжнародних корпораціях. Державне регулювання ТНК і його вплив на економічну ефективність. Вплив глобальних економічних криз на діяльність ТНК.</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <p>– незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано);</p> <p>– достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме:</p> <p>3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5

		<p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>		
Практичне заняття №3-4	Практичне завдання 1	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом змістового модуля 1.</p> <p>Повністю виконане завдання передбачає аналіз обраної транснаціональної корпорації, обґрунтування її віднесення до ТНК на основі кількісних та якісних показників, визначення причин виникнення та факторів розвитку, а також оцінку її місця і стратегічних переваг на глобальному ринку.</p> <p><i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). 	5
Змістовий модуль 2				
Лекція №5-6	Тестування за змістовим модулем 2	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №5-6.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Стадійність інтернаціоналізаційного процесу. Модель Х. Перлмуттера. Мотиви і завдання початкового етапу інтернаціоналізації. Вибір форм виходу на зарубіжні ринки. Локальна ринкова експансія як проміжний етап у формуванні ТНК. Умови та зміст транснаціональної фази інтернаціоналізації фірми.</p> <p>Основні структури та форми організації ТНК. Порівняльна характеристика організаційних структур управління. Критерії вибору структури управління ТНК. Сітьові структури ТНК. Внутрішня та соціальна політика ТНК. Поняття філософії корпорації.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5
Лекція №7	Тестування за змістовим модулем 2	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №7.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Переміщення продукції в системі ТНК. Горизонтальна та вертикальна інтеграція. Транснаціональний капітал як нова сила світової економіки. Вибір</p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10.</p> <p>Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень 	5

		джерел фінансування для ТНК. Міжнародна логістика та управління ланцюгами постачання. Визначення оптимальних каналів збуту. Використання трансфертних цін у податковому плануванні. Методи оцінки ефективності інтеграції. Управління валютними ризиками у міжнародних операціях. Роль фінансових інститутів у підтримці ТНК. Ризики та обмеження глобальної експансії продукції. <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	(60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle..</i>	
Практичне заняття №7	Практичне завдання 2	Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом змістового модуля 2. Повністю виконане завдання передбачає дослідження механізмів переміщення продукції та капіталу в системі обраної ТНК, аналіз горизонтальної та вертикальної інтеграції, оцінку політики трансфертних цін, визначення ризиків і джерел фінансування, а також формулювання висновків щодо ефективності міжнародної діяльності корпорації. <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано).	5
Змістовий модуль 3				
Лекція №8-9	Тестування за змістовим модулем 3	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №8-9. Питання для підготовки: Теорії прямих зарубіжних інвестицій. Теорія руху капіталу. Теорія ринкових імперфекцій. Моделі та теорії ТНК. Теорія інтерналізації. Еклектична модель міжнародного виробництва OLI. Динамічна модель конкурентних переваг країн. Суть і переваги інтерналізації. Правило інтерналізації. Фактори і перспективи інтерналізаційних процесів у ТНК. Економічні моделі вибору транснаціональної діяльності. Метод Хірша. Оцінка економічної ефективності інтерналізації. Вплив масштабу операцій на фінансові результати ТНК.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>		
Лекція №10	Тестування за змістовим модулем 3	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №6. Питання для підготовки: Особливості стратегічного менеджменту для ТНК. Стратегія ТНК і конкурентні переваги. Аналіз потенціалу інтернаціональної корпоративної стратегії ТНК. SWOT-аналіз у розробці стратегій ТНК. Конкурентні стратегії ТНК. Глобальні конкурентні сили. Глобальні стратегії та умови їх використання. Стратегія багатаціональної диверсифікації. Стратегії диверсифікації і синергізм. Стратегії транснаціоналізації. <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	5
Практичне заняття №10	Практичне завдання 3	Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом змістового модуля 3. Повністю виконане завдання передбачає аналіз стратегій виходу обраної ТНК на зовнішні ринки, оцінку факторів, що вплинули на вибір цих стратегій, порівняння підходів у різних країнах та розробку власної пропозиції щодо виходу на новий ринок із підготовкою презентації з висновками. <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано).	5
Змістовий модуль 4				
Лекція №11-12	Тестування за змістовим модулем 4	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №11-12. Питання для підготовки: Оцінка середовища фінансової діяльності ТНК. Внутрішня фінансова структура ТНК. Теорія Модільяні-Міллера. Особливості фінансового менеджменту та бухгалтерського обліку ТНК. Взаємодія ТНК зі світовими інститутами. Управління оборотним капіталом.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5: – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали;	5

		<p>Використання міжнародних фінансових інструментів. Планування інвестиційної діяльності на глобальному рівні. Стратегії мінімізації податкових ризиків. Роль кредитування та залучення капіталу. Аналіз фінансової стабільності у кризові періоди. Вплив світових фінансових ринків на внутрішню фінансову структуру.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів.</p> <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	
Лекція №13-14	Тестування за змістовим модулем 4	<p>Перевірка рівня теоретичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом лекції №13-14.</p> <p>Питання для підготовки:</p> <p>Технологія як фактор економічного зростання. Інноваційна стратегія ТНК. ТНК і наукомісткий експорт. Передача інновацій у країни, що розвиваються. Основні методи передачі підприємницького досвіду в системі ТНК. Методи інтеграції інноваційних технологій у міжнародну діяльність. Оцінка ефективності наукомісткого експорту. Використання франчайзингу та ліцензування для передачі технологій. Міжнародне співробітництво у сфері НДДКР. Роль ТНК у формуванні стартап-екосистем у країнах, що розвиваються. Управління знаннями та ноу-хау у глобальних структурах. Вплив корпоративних інновацій на конкурентоспроможність національних ринків.</p> <p><i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	<p>Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 10. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень: 0-2 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 3-10 – 3, 4, 5 балів (зараховано), а саме: 3-5 – 3 бали; 6-8 – 4 бали; 9-10 – 5 балів. <p><i>Тест розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i></p>	5
Практичне заняття №13-14	Практичне завдання 4	<p>Перевірка рівня практичної складової сформованих РН 3, РН 6, РН 19 за матеріалом змістового модуля 4.</p> <p>Повністю виконане завдання передбачає визначення технологій та ноу-хау, що можуть бути передані обраною ТНК у країни з перехідною економікою, оцінку переваг та ризиків трансферу, розробку методів передачі технологій та підприємницького досвіду, а також підготовку</p>	<p>Практичне завдання оцінюється комплексно максимально у 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 3-5 балів (зараховано). 	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		аналітичного звіту з рекомендаціями щодо оптимальної стратегії трансферу. <i>Перелік завдань розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>		
Усього поточний контроль	12			60
Підсумковий контроль				
Залік	Підсумкове тестове завдання	Перевірка рівня теоретичної складової сформованих програмних результатів навчання РН 3, РН 6, РН 19 здійснюється комплексно відповідно до змісту навчальної дисципліни (розділ 3). Теоретичне завдання представлено у форматі комплексного тесту, до якого включено 20 рівнозначних тестових питань з тем усіх змістових модулів. Тестування передбачає відповідь на теоретичні питання (вірною є лише один з альтернативних варіантів відповідей). <i>Перелік тестових питань для самопідготовки розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість рівнозначних питань – 20. Застосовується шкала переведення кількості правильних відповідей у бали з діапазону 0-20: – незадовільний рівень: 0-11 – 0 балів (не зараховано); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу): 12-14 – 12-14 балів; 15-17 – 15-17 балів; 18-20 – 18-20 балів. <i>Тестове завдання розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	20
	Практичне завдання	Перевірка рівня практичної складової сформованих програмних результатів навчання РН 3, РН 6, РН 19 здійснюється комплексно відповідно до змісту навчальної дисципліни (розділ 3) та передбачає розв'язування ситуаційного завдання. <i>Ситуаційне завдання розміщено в профілі даної дисципліни у СЕЗН ЗНУ Moodle.</i>	Ситуаційна задача оцінюється максимально у 20 балів з урахуванням логічності та повноти відповіді на запитання щодо змісту, правил, обґрунтованості висновків тощо: – незадовільний рівень – 0 балів (не зараховано); – прийнятний рівень (35% - 59% від максимального балу) – 7-11 балів (зараховано умовно); – достатній рівень (60% - 100% від максимального балу) – 12-20 балів (зараховано).	20
Усього підсумковий контроль	2			40

*Засоби діагностики рівня досягнення результатів навчання дисципліни та критерії оцінювання контрольних заходів.

Тестування. Поточне та підсумкове оцінювання теоретичних завдань здійснюється у формі тестування з використанням платформи дистанційного навчання СЕЗН ЗНУ Moodle відповідно до календарного графіку поточних і підсумкового контролів. Проходження тестів відбувається після ідентифікації здобувача через його персональний акаунт на сторінці дисципліни при увімкненому відео-режимі Zoom- конференції за умови дистанційної присутності викладача та передбачає обмежену у часі відповідь на теоретичні питання: для поточних контролів (Тести 1-8) – до 20 хвилин, як правило, або під час лекційного заняття перед завершенням поточного змістового модуля, або під час консультації за встановленим графіком; для підсумкового (екзаменаційного) тесту – до 50 хвилин під час підсумкового контролю за складеним розкладом.

Процедура оцінювання практичних завдань.

Оцінюванню підлягає виконання здобувачами практичних завдань для кожного змістового модуля під час

аудиторних практичних занять і позааудиторної самостійної роботи. Кожне практичне завдання виконується по мірі опанування здобувачем матеріалу тем відповідного змістового модуля, оформлюється у вигляді файлів MS Word, здається на перевірку через персональний акаунт у профілі цієї дисципліни в СЕЗН ЗНУ Moodle та після позитивного відгуку викладача захищається у передбачений спосіб (на практичному занятті та/або консультації). Якщо відгук має критичні зауваження з боку викладача, то робота з відповідними коментарями повертається здобувачеві на доопрацювання. Обов'язковою умовою зарахування роботи є усна перевірна комунікація «здобувач-викладач». У разі дистанційного навчання, захист робіт відбувається з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема при увімкненому відео-режимі Zoom-конференції.

Критерії оцінювання практичних завдань:

5 балів – роботу виконано самостійно та правильно, в повному обсязі із застосуванням раціональних методів; роботу здано на перевірку своєчасно, оформлено охайно; відповіді на запитання, зокрема уточнюючі, при захисті роботи повні та аргументовані, наявні змістовні висновки та ілюстративні приклади;

4 бали – роботу виконано самостійно, в повному обсязі, загалом правильно, але містять незначні помилки; роботу здано на перевірку своєчасно, оформлення має несуттєві зауваження; відповіді на запитання при захисті роботи в цілому повні з незначними недоліками;

3 бали – роботу виконано самостійно, в повному обсязі, загалом правильно, але наявні окремі помилки (наприклад, логічні); роботу здано на перевірку не своєчасно, але без порушення семестрового графіку освітнього процесу поточного навчального семестру; зміст роботи не структуровано, робота оформлена в межах вимог, але має виражений компілятивний характер/ містить ознаки використання ШІ; відповіді на запитання, зокрема уточнюючі та додаткові, при захисті роботи не повні або відсутні;

0 балів – роботу не виконано або виконано не самостійно з порушенням принципів академічної доброчесності, зокрема виконано інший варіант завдання, та/або не в повному обсязі; наявні численні арифметичні та змістовні помилки у розрахунках; роботу здано на перевірку з порушенням семестрового графіку освітнього процесу поточного навчального семестру; оформлення роботи не відповідає вимогам, відсутній додаток з розрахунками в таблицях MS Excel; при захисті роботи студент не володіє навчальним матеріалом та/або відповіді на запитання відсутні.

Додаткові (заохочувальні) бали – до 10 балів.

Бальна система стимулювання позааудиторної навчально-наукової активності здобувачів - це система додаткових балів, яку введено з метою заохочування здобувачів до планомірної, систематичної роботи з поглибленого опанування теоретичним матеріалом і стимулювання їх до творчого підходу та креативного мислення під час розв'язання практичних завдань, які передбачено цією дисципліною.

Позааудиторна навчально-наукова активність здобувача є однією із форм самоосвіти (неформальна/інформальна) при формуванні результатів навчання цієї дисципліни та має бути підтверджена відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Зміст поза аудиторних навчально-наукових активностей, за які можуть нараховуватися додаткові (заохочувальні) бали, повинні корелювати з результатами навчання дисципліни, зокрема за такі підтверджені види діяльності:

- участь у студентських олімпіадах;
- представлення результатів науково- дослідних робіт здобувача на студентських конкурсах, конференціях;
- наявність власних розробок і підготовленої роботи та презентації в частині науково-дослідних та прикладних досліджень, які проводяться викладачем навчальної дисципліни та відповідають її спрямуванню;
- участь у програмах здобуття неформальної/інформальної освіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо - за наявності відповідних сертифікатів);
- інші види та форми активностей у контексті змісту та РН дисципліни.

Якщо результати навчання (знання й уміння), отримані здобувачем під час самоосвіти, відповідають повністю або частково корелюють (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо) із РН дисципліни, які перевіряються поточними контролями певного змістового модуля, викладач має право оцінити їх при складанні здобувачем з урахуванням цих додаткових балів, але не перевищуючи максимальний бал за цей поточний контроль відповідно до критеріїв оцінювання. Отримані додаткові бали додаються *понад тих балів*, які здобувач може отримати, виконавши всі обов'язкові види робіт і склавши усі поточні контролю, - ці додаткові бали можуть стати вирішальними для отримання більш високої оцінки за весь курс! Тому, **НАПОЛЕГЛИВО РЕКОМЕНДУЄМО** здобувачеві скористатися цією нагодою та підвищити свій загальний бал (*максимально до 10 балів*), отриманий після виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів. Результати неформальної / інформальної освіти зараховуються згідно «Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://surl.li/okfueu>).

Підсумковий контроль.

До підсумкового семестрового контролю допускаються здобувачі, яким на дату консультації перед цим контролем зараховано поточні контрольні заходи з усіх змістових модулів. Інакше, здобувач ліквідує існуючу поточну заборгованість на консультаціях і може бути допущений до підсумкового контролю за складеним графіком, узгодженим з екзаменатором та деканатом.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку: здобувач проходить екзаменаційний тест на платформі СЕЗН ЗНУ Moodle та розв'язує ситуаційну задачу, включені в екзаменаційний білет, письмово готує відповіді на завдання білету та усно висвітлює свої відповіді екзаменатору.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Бальне оцінювання відповідей здобувача щодо розв'язку ситуаційної задачі враховує диференційований рівень розуміння (PP) ним опанованого навчального матеріалу на основі таксономії SOLO (Structure of the Observed Learning Outcomes - Структура результатів навчання, які можна спостерігати (як поведінку)), що дозволяє релевантно оцінити рівень сформованості практичної складової програмних результатів навчання (рекомендація МОНУ, лист №1/9-344 від 24.06.2020, <https://surl.li/uld1bv>):

- PP 1: «не знати / не розуміти» - 0 балів (не зараховано);
- PP 1+: «частково впоратися із завданням» - 7-11- балів (зараховано умовно);
- PP 2: «назвати / розпізнати / виконати дії» - 12 балів (зараховано);
- PP 3: «виконати послідовність дій / описувати» - 13-14 балів (зараховано);
- PP 4: «порівняти / показати зв'язки» - 14-15 балів (зараховано);
- PP 4+: «обґрунтувати / аналізувати» - 16-17 балів (зараховано);
- PP 5: «теоретизувати / генерувати гіпотези» - 18-19 балів (зараховано);
- PP 5+: «абстрагувати / створювати / формулювати» - 20 балів (зараховано).

Практичне завдання підсумкового контролю зараховується здобувачеві, якщо при відповіді на завдання продемонстровано рівень розуміння навчального матеріалу не нижче «PP 2».

Підсумковий контроль вважається *пройденим успішно*, якщо здобувачеві зараховано теоретичне (тестування) та практичне завдання, бали за які підсумовуються і він отримує від 24 до 40 балів, *інакше* бали за іспит не додаються до семестрової оцінки (вважаються рівними нулю), а *підсумкова оцінка із дисципліни є незадовільною*.

Загальна семестрова бальна оцінка за дисципліну складається як сума бальних оцінок за всі поточні контролю з усіх змістових модулів (з урахуванням додаткових балів за навчально-наукову активність) та за підсумковий контроль і не може перевищувати **100 балів**. Бальна оцінка переводиться у **національну** шкалу та шкалу **ECTS**.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Коровіна, Н., & Бакланова, А. (2024). ОСНОВНІ ЗАСАДИ ІСНУВАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКУ. Управління змінами та інновації, (10), 77-82. <https://doi.org/10.32782/СМІ/2024-10-15>
2. Кошелюк К. С. Вплив війни в Україні на діяльність ТНК. Міжнародна науково-практична конференція «Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі». Київ. 2022. С. 110-113.
3. Маказан Є. В., Бікулов Д. Т., Протас А. М., Олійник О. М., Маркова С. В., Головань О. О. Організація міжнародного бізнесу : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності D3 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент міжнародного бізнесу». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 140 с.
4. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах Індустрії 4.0 : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 424 с.
5. Мосійчук І. В. Теоретичні аспекти розвитку транснаціональних корпорацій в умовах глобальної економічної трансформації. Економіка. Управління. Інновації. 2024. № 35. С. 108–122.
6. Селіщева А. В. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 108 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/metodychky/2024/02/0056259.doc>.
7. Сучасні вектори розвитку менеджменту міжнародного бізнесу : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 446 с.
8. Сучасні концепції бізнес-адміністрування : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 352 с.

9. Транснаціональні корпорації : навч.-метод. посібник. Уклад. : Т. В. Марченко. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 184 с

Додаткова:

1. Архієреєв С. Економіко-теоретичні основи посттрансформаційної реорієнтації міжнародного бізнесу. Економічна теорія. 2022. № 1. С. 45–70.
2. Батченко Л. В., Бондар І. С., Русавська В. А. Бізнес-комунікації в міжнародному менеджменті : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2021. 304 с.
3. Клименко Т.А. Вплив транснаціональних корпорацій на економічний світогляд в умовах конкурентного протистояння. Часопис економічних реформ. 2023. № 1(49). С.14–20. DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2023.1.02>.
4. Куцмус, Н., Прокопчук, О., Усюк, Т., & Забуранна, Л. (2024). МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ. Економічний простір. (189). 123-128.
5. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 222 с.
6. Міжнародний бізнес: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Орехової, М. В. Савченко. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 464 с.
7. Міжнародний бізнес: підручник В. А. Вергун, О. А. Приятельчук, О. І. Ступницький. – 2-ге вид., переробл. допов. Київ ВПЦ Київський університет. 2024. 703 с.
8. Транснаціональні корпорації в світовій економіці. 2023. URL: https://stud.com.ua/24946/ekonomika/transnatsionalni_korporatsiyi_svitoviy_ekonomitsi
9. Шульга Д.В., Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних компаній, 2022 URL:<https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/55504/1/%D0%94%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%20%D0%A8%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0%20%D0%94.%D0%92..pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського URL: www.nbu.gov.ua/
2. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Кабінет міністрів України. URL : <http://www.min.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <https://mof.gov.ua/uk/>
6. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. URL: <http://www.iccwbo.org/>.
7. Торгово-промислова палата України. URL: <https://ucco.org.ua/>
8. Центр соціально-економічних досліджень. URL: www.caseukraine.com.ua.

7. Регуляції і політики курсу

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодици JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у CiscoWebex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу e.v.makazan@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.